

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů na Fakultě umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

únor 2013

O zahájení hodnocení doktorských studijních programů (dále DSP) rozhodla Akreditační komise (dále AK), která dle § 84 odst. 1 písmeno a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), pečuje o kvalitu vysokoškolského vzdělávání a všestranně posuzuje vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou další tvůrčí činnost vysokých škol na svém zasedání ve dnech 13. – 15. září 2010.

Účelová pracovní skupina (dále ÚPS), kterou AK pro hodnocení DSP na Fakultě umění a designu (dále FUD) Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (dále UJEP) jmenovala, pracovala ve složení:

prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc. – předseda, prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc., prof. MgA. Zoja Mikotová, akad. mal. Václav Špale, prof. MgA. Vladimír Tichý, CSc., doc. Stanislav Zippe.

Návštěvy na fakultě se dne 30. 10. 2012 za ÚPS zúčastnili: prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc., akad. mal. Václav Špale, prof. MgA. Vladimír Tichý, CSc. a Mgr. Dagmar Kaplanová (pracovnice sekretariátu AK).

Za FUD se jednání zúčastnili: děkan doc. Mgr. Michal Koleček, Ph.D., proděkanka pro studium, vedoucí Katedry elektronického obrazu a vedoucí ateliéru Digitální média, doc. Mgr. Michaela Thelenová, koordinátorka studijního oboru doc. Mgr. Kateřina Dytrtová, Ph.D., garant studijního oboru prof. Mgr. Miroslav Vojtěchovský, referentka studia Mgr. Monika Matoušková a zástupkyně studentů MgA. Adéla Hrušková.

Úvod

Zpráva vychází ze „Sebehodnotící zprávy o uskutečňování doktorských studijních programů“ (dále DSP) zpracované na základě „Dotazníku pro hodnocení akreditovaných činností – doktorské studijní programy“ zpracovaném a odeslaném ve stanoveném termínu do 30. 4. 2012, dále z veřejně dostupných informací (zejména informací umístěných na webových stránkách FUD), z poznatků, které vyplynuly z návštěvy a doplňujících informací materiálů zpracovaných po návštěvě ÚPS (dopis děkana z 31. 10. 2012, v němž jsou uvedeny změny, k nimž došlo od podání „Sebehodnotící zprávy“, případně upřesněny některé informace týkající se výzkumné a umělecké činnosti). Na místě byla ÚPS předložena následující dokumentace – zápisy ze zasedání Umělecké rady se schválením akreditačních žádostí, popř. schválením zkušebních komisí; zápisy ze zasedání oborových rad; studijní a zkušební řád; kompletní studijní dokumentace všech studentů doktorského studijního programu; materiály vztahující se k obhajobám doktorských disertací, včetně posudků oponentů. Veškerá dokumentace byla shledána v pořádku a je na FUD řádně archivována. Předložený byly i výsledky bohaté publikační činnosti FUD za hodnocené období.

V průběhu setkání ÚPS se zástupci fakulty byla jeho úvodní část věnována zejména diskusi o specifickém postavení doktorského studia na uměleckých školách u DSP, které jsou zaměřeny především na tvůrčí činnost v oblasti umění, a za situace, kdy úspěšné absolvování doktorského studia a titul Ph.D. nejsou sice formálně vyžadovanými atributy pro zahájení habilitačního řízení nebo řízení k jmenování profesorem, ale představují nezbytnou podmínku

pro akreditaci habilitačního a profesorského řízení. I proto by ke studiu měli být přijímáni hlavně studenti, kteří mají předpoklady nejen k původní umělecké činnosti, ale kteří jsou schopni sami provést její teoretickou reflexi, tak, aby výsledky byly srovnatelné např. s výsledky humanitně zaměřených DSP. Ani v uměleckých oborech nelze totiž zapomínat, že disertační práce musí být samostatným teoretickým výstupem studia, který je v případě uměleckých škol většinou vázán na konkrétní umělecký projekt nebo výkon, a že absolventi doktorského studia mají titul Ph.D. To pochopitelně vede k nutnosti dobře zvážit smysl a promyslet zaměření konkrétního DSO, především výrazně posílit jeho teoretickou část, a následně v maximální míře zajistit potřebnou kvalitu doktorského studia.

Přehled akreditovaných DSP / DSO

Název DSP	Název DSO
Výtvarná umění	Vizuální komunikace

Na FUD je akreditován jeden DSP *Výtvarná umění* s jedním DSO *Vizuální komunikace*. DSO se standardní dobou studia 3 roky byl akreditován v roce 2008 v českém a v anglickém jazyce, v prezenční a kombinované formě studia do 1. 11. 2012; vzhledem k pobíhajícímu hodnocení DSP byla na podzim 2012 platnost akreditace prodloužena do 30. 6. 2013.

Doktorské studium vychází z akreditačního spisu a na fakultě se řídí „Studijním a zkušebním řádem v doktorském studijním programu FUD UJEP“, „Směrnici děkana č. 1/2011 o bakalářských, diplomových a disertačních pracích Fakulty umění a designu UJEP v Ústí nad Labem“ a podmínkami přijímacího řízení pro doktorské studium pro každý akademický rok. Uvedené řády a směrnice jsou umístěny na fakultní webové stránce.

Výzkumná, vývojová a umělecká činnost

V posledních 5 letech byly řešeny převážně centralizované, respektive institucionální projekty MŠMT nebo tvůrčí projekty v rámci Programu EU CULTURE. Nicméně FUD podala v tomto období 3 granty na GAČR, z toho 1 postdoktorandský, a celkem 3 projekty NAKI Ministerstva kultury ČR. Vzhledem k dostatečně známé obtížnosti dosáhnout na granty GAČR v případě umělecky zaměřených projektů a také nejasnosti kritérií v případě NAKI nebyly podané projekty přijaty k realizaci.

Odborná, publikační a umělecká aktivita školitelů a pedagogů podílejících se zajištění DSP je na velmi dobré úrovni a plně odpovídá zaměření DSO.

Akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)

Vedení fakulty dlouhodobě věnuje pozornost kvalitnímu personálnímu zajištění DSO, odbornému růstu akademických pracovníků a z dosažených výsledků je zřejmé, že zcela systematicky podporuje jejich publikační aktivity.

Oborová rada je tvořena významnými osobnostmi z oblasti výtvarné praxe a teorie, vedle 14 interních pracovníků zahrnuje 7 externích členů, významných odborníků, umělců a teoretiků z podobně orientovaných pracovišť. Všichni členové oborové rady jsou profesory nebo docenty.

Garant DSO prof. Mgr. Miroslav Vojtěchovský splňuje standardy AK a jeho odborná a

publikační činnost plně odpovídají zaměření DSO.

Rovněž většina z 15 školitelů, kteří v současné době vedou disertační práce, svojí uměleckou, odbornou a publikační činností splňuje potřebné požadavky; v případě tří nehabilitovaných školitelů jde významné odborníky oboru, nebo o pracovníky FUD, kteří mají zahájeno habilitační řízení.

Počet vedených prací na jednoho školitele je optimální a nepřesahuje 5 prací.

Disertační práce

Od předložení dotazníku v dubnu 2012 byly v červnu úspěšně obhájeny 2 disertační práce plně odpovídající zaměření DSO (Mgr. Lenka Sýkorová: *Umělci kurátory. Česká nezávislá galerijní scéna 1990–2011*; Mgr. Michal Kalhous: *Výtvarný umělec a jeho rodinné inspirace – Domácnost jako možnost překročení sebe sama*). Práce jsou sice v elektronické podobě zveřejněny na webových stránkách univerzity, ale na základě Směrnice rektora č. 2/ 2011 ke zveřejňování závěrečných prací (viz čl. 4, odst. 2) jsou zatím přístupné pouze uživatelům přihlášeným do sítě UJEP, tj. studentům nebo zaměstnancům univerzity, nikoliv širší veřejnosti. Ta má zatím možnost seznámit se pouze s anotací disertační práce. Pokud je nedílnou součástí disertační práce umělecký projekt, je veřejně prezentován v rámci výstavy, kurátorského projektu apod.

Úroveň obou prozatím obhájených disertačních prací plně splňuje požadavky, které jsou na podobný typ práce kladeny. Rovněž témata v současné době zadaných a řešených disertačních prací plně odpovídají zaměření DSO, v němž je kladen důraz na jejich provázanost, jakožto teoretického výstupu studia, s uměleckým projektem.

Studenti a absolventi, mobilita studentů

Celkový počet studentů (za posledních 5 let)	Počet absolventů	Počet stávajících studentů	
		prezenční forma	kombinovaná forma
40	2	2	33

Relativně nízký počet studentů v prezenční formě studia (v předešlých pěti letech pouze 2 studenti) je dán faktem, že celkem 12 studentů z celkového počtu doktorandů kombinované formy doktorského studia jsou na FUD zaměstnáni jako odborní asistenti, nebo se již podílejí na výuce v bakalářských či magisterských studijních oborech a dalších aktivitách fakulty, nemají tudíž potřebu stát se prezenčními studenty.

Povinnosti doktorandů v průběhu jejich studia jsou jasně definovány, kontrola studia se zatím uskutečňuje na podkladě ročního hodnocení studia vypracovaného doktorandem na závěr každého akademického roku. Hodnocení je v digitální podobě předáváno školiteli a referentce pro doktorská studia.

Zahraniční mobilita, která se uskutečňuje v rámci programu ERASMUS, v součinnosti s jednotlivými doktorandy a v případě studijních tvůrčích pobytů v New Yorku díky exkluzivním smlouvám s Českým centrem v New Yorku (krátkodobé stáže) a ISCP v New Yorku (tříměsíční stáže), stejně jako zahraniční umělecká činnost doktorandů je na FUD na velmi dobré úrovni.

Závěry

Doplněná sebehodnotící zpráva je realistická a zcela objektivně postihuje silné stránky i některé limitující faktory doktorského studia na FUD. Rozhodně lze konstatovat, že FUD vytváří předpoklady pro další úspěšný vývoj DSO, který je svým výrazným interdisciplinárním charakterem, zahrnujícím komplexní škálu specializací v oblasti vizuální komunikace, v nabídce našich uměleckých škol jedinečný.

Ocenit je nutno důraz, který FUD klade na veřejnou prezentaci tvůrčích výstupů doktorandů, a to ve formě autorských výstavních projektů, konkrétních designových realizací a rovněž publikování disertačních prací, stejně jako kvalitní personální zajištění a nadstandardní prostorové a technické podmínky, kterými disponuje.

Doporučení pro vedení vysoké školy

- zvážit možnost přechodu na kreditový systém, nebo jiný systém hodnocení, který by umožnil objektivnější kontrolu průběhu studia
- v součinnosti s vedením UJEP zajistit neomezené zveřejňování disertačních prací v elektronické podobě na webových stránkách

Závěry k akreditaci studijních programů:

AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Výtvarná umění* se studijním oborem *Vizuální komunikace* do 31.12.2020.